

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a Belga Királyság, a Bolgár Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Portugál Köztársaság, Románia, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság által az európai védelmi határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozóan indított kezdeményezésről, valamint a Belga Királyság, a Bolgár Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Spanyol Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Svéd Királyság által a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozóan indított kezdeményezésről

(2010/C 355/01)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, és különösen annak 16. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾, és különösen annak 41. cikkére,

tekintettel a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló, 2008. november 27-i 2008/977/JB tanácsi kerethatározatra ⁽³⁾,

1. A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés javítására egyre több erőfeszítést tettek az utóbbi években. Ezt a stockholmi programban ⁽⁴⁾ jelenleg kulcsfontosságú helyen szereplő témát az érintett személyes adatok különös érzékenysége, valamint a kapcsolódó adatfeldolgozásnak az adatalanyokra esetlegesen gyakorolt hatásai jellemzik.
2. Ezen okok miatt az európai adatvédelmi biztos különös figyelmet fordított erre a témára ⁽⁵⁾, és e véleményén keresztül ismételten hangsúlyozni kívánja az alapvető jogok védelmének mint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség alappilléreinek szükségességét, a stockholmi programban foglaltaknak megfelelően.
3. Ez a vélemény számos tagállam által két irányelvre vonatkozóan megfogalmazott kezdeményezésre reagál az EUMSz. 76. cikkében előírtaknak megfelelően, mégpedig:

⁽⁴⁾ Európai Tanács, A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa (2010/C 115/01), 3. fejezet, „A polgárok életének megkönnyítése: a jog és a jogérvényesülés Európája”, HL C 115., 2010.5.4., 1. o.; lásd még: az európai adatvédelmi biztos véleménye a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló, a polgárok szolgálatában álló térségről szóló, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett bizottsági közleményről, HL C 276., 2009.11.17., 8. o.

⁽⁵⁾ Az európai adatvédelmi biztos az elmúlt években számos véleményt és észrevételt fogadott el a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget érintő kezdeményezésekről, amelyek mindegyike megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján.

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ HL L 350., 2008.12.30., 60. o.

- a) az európai védelmi határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó, 2010 januárjában 12 tagállam által előterjesztett kezdeményezésre ⁽⁶⁾ (a továbbiakban: az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés), valamint
- b) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó, 2010 áprilisában 7 tagállam által előterjesztett kezdeményezésre ⁽⁷⁾ (a továbbiakban: az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés).
4. Az ezekkel a kezdeményezésekkel kapcsolatos tanácsadás a 45/2001/EK rendelet 41. cikkében az európai adatvédelmi biztosra ruházott feladat hatáskörébe tartozik, amely szerint a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatos valamennyi ügyben tanácsokkal kell ellátnia az uniós intézményeket és szerveket. Ez a vélemény ennél fogva olyan mértékben fűz megjegyzéseket a kezdeményezésekhez, amennyiben azok a személyesadat-feldolgozáshoz kapcsolódnak. Mivel az európai adatvédelmi biztoshoz nem érkezett tanácsadás iránti kérelem, ezt a véleményt saját kezdeményezésére bocsátja ki ⁽⁸⁾.
5. Az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottság a személyek jogainak és szabadságainak a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatos védelmére vonatkozó jogalkotási javaslat elfogadásakor köteles egyeztetni az európai adatvédelmi biztossal. Tagállamok kezdeményezése esetén ezt a kötelezettséget nem kell szigorú értelemben alkalmazni. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta azonban a szokásos jogalkotási eljárás a rendőrségi és igazságügyi együttműködésre is vonatkozik, az EUMSz. 76. cikkében előírt egyetlen speciális kivétellel, amely konkrétan kimondja, hogy uniós intézkedések esetében a tagállamok egynegyede kezdeményezhet. A Lisszaboni Szerződés értelmében ezeket a kezdeményezéseket a lehető legnagyobb mértékben összehangolják a Bizottság javaslataival, és lehetőség szerint eljárási garanciákat kell igénybe venni. A jelenlegi kezdeményezéseket ezért kíséri hatásvizsgálat.
6. Ebben az összefüggésben az európai adatvédelmi biztos nemcsak sajnálja, hogy a kezdeményezések kibocsátásakor nem egyeztettek vele, hanem ajánlja is a Tanácsnak, hogy hozzon létre egy olyan eljárást, amelynek során egyeztetnek az európai adatvédelmi biztossal olyan esetben, amikor egy tagállamok által indított kezdeményezés személyes adatok feldolgozásához kapcsolódik.
7. Bár a két kezdeményezésnek eltérőek a célkitűzései – azaz az áldozatok védelmének javítása, valamint a büntetőügyekben folytatott, határokon átnyúló együttműködés fokozása határokon átnyúló bizonyítékgyűjtés révén –, számottevő hasonlóságokkal rendelkeznek:
- a) mindkettő a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén ⁽⁹⁾ alapul;
- b) a stockholmi programban ⁽¹⁰⁾ gyökereznek, és
- c) rendelkeznek a személyes adatok tagállamok közötti cseréjéről (lásd a 10. és a 13. pontot, valamint a II.4. szakaszt).
- Ezen okok miatt az európai adatvédelmi biztos helyénvalónak ítéli együttes vizsgálatukat.
8. Ebben az összefüggésben megemlítendő, hogy a közel-múltban az Európai Bizottság is foglalkozott a más tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak történő benyújtás céljából végzett bizonyítékgyűjtés kérdésével (ami az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés konkrét tárgya). 2009 végén valóban közzétettek egy zöld könyvet ⁽¹¹⁾, amelynek az egyeztetési szakasza immár lezárult ⁽¹²⁾, a Bizottságnak pedig az volt a (stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési tervből ⁽¹³⁾ következő) célja, hogy 2011-ben jogalkotási javaslatot nyújtson be a büntetőügyekben alkalmazott átfogó bizonyításfelvételi rendszerre vonatkozóan a kölcsönös elismerés elve alapján és minden bizonyítéktípusra kiterjedően ⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ Ezt az elvet, amelyet a bécsi cselekvési terv (A Tanács és a Bizottság cselekvési terve az Amszterdami Szerződésnek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó rendelkezései lehető legjobb végrehajtásáról. Az 1998. december 3-i Bel- és Igazságügyi Tanács által elfogadott szöveg, HL C 19., 1999.1.23., 1. o., 45. pont f) alpont) vezetett be, egyértelműen megfogalmazták az 1999. október 15–16-i tamperei európai tanácsi következtetések 33., illetve 35–37. pontjában.

⁽¹⁰⁾ Egy harmadik (a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó, 2010. január 22-i 2010/0801. sz.) kezdeményezésnek ugyanez az eredete, itt azonban nem vesszük figyelembe, mivel nem tartalmaz személyesadat-védelemmel kapcsolatos kérdéseket. Ugyanezen témával kapcsolatban lásd még a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatot is, 2010.3.9., COM(2010) 82 végleges.

⁽¹¹⁾ Zöld könyv a büntetőügyekben felvett bizonyítékoknak a tagállamok által másik tagállamtól történő megszerzéséről és elfogadhatóságuk biztosításáról, COM(2009) 624 végleges, 2009.11.11.

⁽¹²⁾ A különböző és néha egymásnak ellentmondó válaszokat az Európai Bizottság jelenleg vizsgálja, és azok a következő címen olvashatók: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_0004_en.htm

⁽¹³⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása a polgárok szolgálatában. A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv, Brüsszel, 2010.4.20., COM(2010) 171 végleges, 18. o.

⁽¹⁴⁾ Egyelőre nem egyértelmű, hogy egy jövőbeli jogi aktus hogyan fog kapcsolódni az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezéshez.

⁽⁶⁾ HL C 69., 2010.3.18., 5. o.

⁽⁷⁾ HL C 165., 2010.6.24., 22. o.

⁽⁸⁾ Az európai adatvédelmi biztos korábban is elfogadott tagállami kezdeményezésekre vonatkozó véleményeket: lásd például az európai adatvédelmi biztos 2007. április 4-i véleményét 15 tagállamnak a különösen a terrorizmus, az a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szóló tanácsi határozat elfogadását célzó kezdeményezéséről (HL C 169., 2007.7.21., 2. o.) és az európai adatvédelmi biztos 2008. április 25-i véleményét a 14 tagállam által az Eurojust megerősítéséről és a 2002/187/IB határozat módosításáról szóló tanácsi határozat elfogadása céljából indított kezdeményezéséről (HL C 310., 2008.12.5., 1. o.).

II. BÜNTETŐÜGYEKBE FOLYTATOTT IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS SZEMÉLYESADAT-FELDOLGOZÁS AZ EURÓPAI VÉDELMI HATÁROZATRÓL SZÓLÓ KEZDEMÉNYEZÉS ÉS AZ EURÓPAI NYOMOZÁSI HATÁROZATRÓL SZÓLÓ KEZDEMÉNYEZÉS KERETÉBEN

II.1. A kezdeményezések háttere

9. A fent említett kezdeményezések illeszkednek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség vonatkozásában az elmúlt években tett uniós intézkedések irányvonalába. 2001 szeptembere óta – az információs és kommunikációs technológiák fejlődésének is köszönhetően, valamint számos uniós jogi aktus hozzájárulásával – jelentősen bővült az Európai Unión belüli (és harmadik országokkal folytatott) információgyűjtés és -megosztás. Az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés és az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés is a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségbeli természetes személyekre vonatkozó információk cseréjének javítását célozza.

II.2. Az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés

10. Az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés – az EUMSz. 82. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján – a bűncselekmények áldozatainak, különösen női áldozatainak védelmére összpontosít, és az a célja, hogy tényleges védelmet garantáljon számukra az Európai Unión belül. E cél elérése érdekében az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés lehetővé teszi a 2. cikkének (2) bekezdésében felsorolt, és az egyik tagállam („a kibocsátó állam”) joga alapján elfogadott védelmi intézkedések kiterjesztését egy másik tagállamban, ahová a védett személy elutazik („a végrehajtó állam”) – anélkül, hogy az áldozatnak új eljárást kellene indítania vagy bármely bizonyítékot újra fel kellene mutatnia a végrehajtó államban.

11. A veszélyeztetett személyre (az áldozat kérésére) kirótt védelmi intézkedések ennél fogva az áldozat életének, testi és lelki épségének, szabadságának vagy nemi integritásának az EU-n belüli védelmét célozzák, országhatárokon való tekintet nélkül, és megpróbálják megakadályozni az ugyanazon áldozat elleni új bűncselekményeket.

12. Az európai védelmi határozatot az áldozat kérésére a „kibocsátó (tagállamban)” kell kibocsátania bármely igazságügyi (vagy azzal egyenértékű) hatóságnak. Az eljárás a következő lépésekből áll:

a) a „kibocsátó állam” európai védelmi határozat iránti kérelmet nyújt be;

b) az európai védelmi határozat kézhezvételekor a „végrehajtó állam” a nemzeti joga alapján határozatot fogad el az érintett személy további védelme érdekében.

13. E cél eléréséhez közigazgatási intézkedéseket kell életbe léptetni. Ezek részben kiterjednek az érintett személyre (az „áldozatra”) és a veszélyeztetett személyre vonatkozóan a „kibocsátó” és a „végrehajtó” tagállamok között folytatott személyes adat-cserére. A személyes adatok cseréjét a következő rendelkezések írják elő:

a) a 6. cikk arról rendelkezik, hogy maga az európai védelmi határozat – az a), e), f), g) és h) pontban, valamint az I. mellékletben foglaltaknak megfelelően – számos személyes információelemet tartalmaz;

b) a végrehajtó állam hatáskörrel rendelkező hatóságának a 8. cikk (1) bekezdésében foglalt kötelezettségei szükségessé teszik a személyes adat-feldolgozást, különösen a védelmi intézkedés bármilyen megszegésének bejelentésére vonatkozó kötelezettség (a 8. cikk (1) bekezdésének d) pontja és a II. melléklet);

c) a végrehajtó és a kibocsátó tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságának kötelezettségei a védelmi határozat és/vagy a védelmi intézkedések módosítása, időbeli hatályának lejárta vagy visszavonása esetén (14. cikk).

14. Az előző bekezdésben említett információ egyértelműen – az adatvédelmi jogszabályokban általánosságban „az azonosított vagy azonosítható természetes személyre [...] vonatkozó bármely információként”⁽¹⁵⁾ meghatározott, és a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport által bővebben kifejtett – személyes adatok körébe tartozik. Az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés valamely egyénre (az áldozatra vagy a veszélyeztetett személyre) vonatkozó információkkal, vagy olyan információkkal foglalkozik, amelyeket valamely egyén (különösen a veszélyeztetett személy) helyzetének értékeléséhez, bizonyos módon történő kezeléséhez vagy befolyásolásához használnak fel vagy valószínű, hogy fel fognak használni⁽¹⁶⁾.

II.3. Az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés

15. Az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés – az EUMSz. 82. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján – előírja a tagállamok számára, hogy gyűjtsenek, tároljanak és továbbítsanak bizonyítékokat, akkor is, ha azok még nem állnak rendelkezésre a nemzeti joghatóságuk alá tartozó területen. A kezdeményezés ezért túlmutat a 2004-es hágai programban a bűnüldözési információk határokon átnyúló cseréjéhez kapcsolódó újító megközelítésként

⁽¹⁵⁾ Lásd a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló 2008/977/IB tanácsi kerethatározat 2. cikkének a) pontját, valamint a 95/46/EK irányelv 2. cikkének a) pontját és a 45/2001/EK rendelet 2. cikkének a) pontját.

⁽¹⁶⁾ Lásd a 29. cikk alapján létrehozott adatvédelmi munkacsoport 136. ülésén, 2007. június 20-án elfogadott 4/2007. sz. véleményét a személyes adat fogalmáról, 10. o.

bemutatott hozzáférhetőség elvén.⁽¹⁷⁾ Túlmutat az európai bizonyításfelvételi parancsról szóló, 2008. december 18-i 2008/978/IB tanácsi kerethatározaton⁽¹⁸⁾ is, amely csak a már létező (adott) bizonyítékokra alkalmazandó.

16. Európai nyomozási határozatot a végrehajtó államban egy vagy több konkrét nyomozási cselekmény végrehajtása érdekében kell kibocsátani (a határozat kiadásakor esetlegesen nem létező) bizonyítékok gyűjtése és továbbítása céljával (12. cikk). Ez a rendelkezés csaknem minden nyomozási cselekményre alkalmazandó (lásd a kezdeményezés (6) és (7) preambulumbekzdését).
17. Az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés célja, hogy a büntető eljárás keretében egy másik tagállamban található bizonyíték megszerzésére egyetlen, hatékony és rugalmas eszközt hozzon létre az igazságügyi hatóságok által alkalmazott, bonyolultabb jelenlegi jogi aktus helyett (egyrészt kölcsönös jogsegély alapján, másrészt kölcsönös elismerés alapján)⁽¹⁹⁾.
18. Az európai nyomozási határozat útján gyűjtött bizonyítékok (lásd a kezdeményezés A. mellékletét is) tartalmazhatnak személyes adatokat, mint például a bankszámlainformációk (23. cikk), a banki ügyletek vonatkozó információk (24. cikk) és a banki ügyletek nyomon követése (25. cikk) esetében, illetve kiterjedhetnek személyes adatok közlésére (mint például a 21., illetve a 22. cikkben meghatározott video-, illetve telefonkonferencia esetében).
19. Ezen okok miatt az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés jelentős hatással van a személyes adatok védelméhez való jogra. Tekintettel arra is, hogy a 2008/978/IB kerethatározat végrehajtásának határideje még nem járt le (és ennél fogva nehezen értékelhető a jogi aktus hatékonysága és a további jogi intézkedések szükségessége)⁽²⁰⁾, az európai adatvédelmi biztos emlékeztet

arra, hogy – az adatvédelmi elvek fényében – rendszeres időközönként ellenőrizni kell a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben elfogadott jogi intézkedések hatékonyságát és arányosságát⁽²¹⁾. Az európai adatvédelmi biztos ezért azt ajánlja, hogy az európai nyomozási határozat egészüljön ki egy értékelési záradékkal, amely előírja a tagállamok számára, hogy rendszeresen tegyenek jelentést a jogi aktus alkalmazásáról, a Bizottság számára pedig előírja ezeknek a jelentéseknek az összegzését és adott esetben megfelelő módosítási javaslatok kibocsátását.

II.4. Az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezésben és az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezésben előírt személyes adat-feldolgozás

20. A fenti 13., 14. és 18. pontban kifejtetteknek megfelelően egyértelmű, hogy a javasolt irányelvek értelmében a személyes adatok feldolgozását és cseréjét a különböző tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai végzik. Az adott körülmények között az adatalanyt az adatvédelemhez való alapvető jog védi, az EUMSz. 16. cikkében és az EU Alapjogi Chartájának 8. cikkében elismerteknek megfelelően.
21. Ennek ellenére az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezést kísérő „részletes nyilatkozatban” az „alapvető jogokba való beavatkozás kockázatának” becsült értéke „0” (nulla)⁽²²⁾, az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezést kísérő „részletes nyilatkozatban” szereplő hatásvizsgálatban pedig figyelmen kívül hagyják az adatvédelmi kérdéseket⁽²³⁾.
22. Az európai adatvédelmi biztos sajnálatosnak tartja ezeket a következtetéseket és kiemeli az adatvédelem jelentőségét a személyes adatok feldolgozásának adott összefüggésében, amely konkrétan a következő:
 - a) a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés tágabb területe;
 - b) az adatok igen gyakran érzékeny jellegűek, és többnyire a rendőrség és az igazságügyi hatóságok nyomozás eredményeként szerzik meg őket;
 - c) az adatok lehetséges tartalma, különösen az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezéssel összefüggésben, amely bármilyen jellegű bizonyítékokra kiterjedne, továbbá

⁽¹⁷⁾ A „Hágai Program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban” című dokumentum 2.1. pontjában foglalt elv azt jelenti, „hogy az Unió egész területén, amennyiben egy bűnüldözési tisztviselőnek az egyik tagállamban feladatainak végrehajtásához információra van szüksége, megkaphatja azt egy másik tagállamból, és a másik tagállam azon bűnüldözési ügynöksége, amelynek a szóban forgó információ birtokában van, a kérvényezett célra rendelkezésre fogja azt bocsátani, figyelembe véve az adott államban zajló vizsgálatok követelményeit”. E témával kapcsolatban lásd az európai adatvédelmi biztos véleményét a hozzáférhetőség elve alapján történő információcseréről szóló tanácsi kerethatározatra irányuló javaslatról (COM(2005) 490 végleges), HL C 116., 2006.5.17., 8. o.

⁽¹⁸⁾ A Tanács 2008. december 18-i 2008/978/IB kerethatározata a büntető eljárások során felhasználandó tárgyak, dokumentumok és adatok megszerzéséhez szükséges európai bizonyításfelvételi parancsról, HL L 350., 2008.12.30., 72. o.

⁽¹⁹⁾ A bizonyításfelvételre vonatkozóan jelenleg két kölcsönös elismerési jogi aktus létezik: a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló, 2003. július 22-i 2003/577/IB tanácsi kerethatározat (HL L 196., 2003.8.2., 45. o.) és a 18. lábjegyzetben hivatkozott 2008/978/IB kerethatározat.

⁽²⁰⁾ A 2008/978/IB kerethatározat 23. cikkének (1) bekezdése értelmében „a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy e kerethatározat rendelkezéseinek 2011. január 19-ig megfeleljenek”.

⁽²¹⁾ Emellett a stockholmi program 1.2.3. bekezdése előírja, hogy új jogalkotási kezdeményezéseket az arányosság elvének ellenőrzését követően lehet előterjeszteni.

⁽²²⁾ A szubszidiaritás és az arányosság elvének történő megfelelés értékelését a Lisszaboni Szerződés (2. sz.) jegyzőkönyve 5. cikkének megfelelően lehetővé tevő 2010. január 6-i részletes nyilatkozat.

⁽²³⁾ A 2010. június 23-i részletes nyilatkozat, 2010/0817 (COD) számú intézményközi dokumentum konkrétan csak a szabadsághoz és a biztonsághoz való jogra és a megfelelő ügyintézéshez való jogra hivatkozik (lásd a 25. és a 41. oldalt).

- d) a bizonyítékok Európai Unión kívüli lehetséges közlése a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló 2008/977/IB kerethatározat 13. cikkével összhangban ⁽²⁴⁾.
23. Ez a háttér különös hatást gyakorol az adatfeldolgozási műveletekre és jelentősen befolyásolhatja az adatalany alapvető jogait, ideértve a személyes adatok védelméhez való jogot is.
24. A fenti megfontolások miatt az európai adatvédelmi biztos azon tűnődik, hogy a kezdeményezések (attól eltekintve, hogy hivatkoznak az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés 18. cikkében az érintett szereplők számára a nyomozás során előírt titoktartási kötelezettségekre) miért nem térnek ki a személyes adatok védelmére, és miért nem hivatkoznak egyértelműen a 2008/977/IB kerethatározatra. Ez a kerethatározat valójában alkalmazandó lenne a két kezdeményezésben előírt feldolgozási műveletekre (lásd az 1. cikk (2) bekezdésének a) pontját).
25. Az európai adatvédelmi biztos ezért üdvözlí, hogy az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezéssel kapcsolatban a Tanácson belüli előkészítő munkák során beiktattak egy, a 2008/977/IB kerethatározatra utaló hivatkozást ⁽²⁵⁾, és biztos abban, hogy az Európai Parlament meg fogja erősíteni az eredeti kezdeményezéseknek ezt a módosítását ⁽²⁶⁾.
26. Az európai adatvédelmi biztos sajnálatosnak tartja, hogy hasonló preambulumbekzdés még nem került be az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezésbe, amely sokkal intenzívebb személyes-adatcserét feltételez. Az európai adatvédelmi biztos ebben az összefüggésben üdvözlí, hogy az Európai Bizottság – az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezéshez fűzött megjegyzésekben – a 2008/977/IB kerethatározat alkalmazhatóságára vonatkozó hivatkozás bevezetését javasolja (a preambulumbekzdésben és a javaslat rendelkező részében egyaránt) ⁽²⁷⁾.
- ⁽²⁴⁾ Lásd még: 2008/977/IB kerethatározat.
- ⁽²⁵⁾ Lásd az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés legutóbbi tervezetének (27) preambulumbekzdését (2010. május 28., tanácsi dokumentumszám: sz. 10384/2010): „Az e kerethatározat végrehajtása során feldolgozott személyes adatokat a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló, 2008. november 27-i 2008/977/IB tanácsi kerethatározatnak, valamint az Európa Tanácsnak az egyének személyes adataik gépi feldolgozása során való védelméről szóló, 1981. január 28-i – valamennyi tagállam által elfogadott – egyezményben megállapított elveknek megfelelő védelemben kell részesíteni.”
- ⁽²⁶⁾ Ebben az értelemben lásd az európai védelmi határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló kezdeményezéstről szóló jelentéstervezet 21. módosítását (00002/2010 – C7-0006/2010 – 2010/0802(COD)), 2010.5.20., Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság – Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság, előadók: Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Carmen Romero López, a következő címen: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/femmi/pr/817/817530/817530hu.pdf
- ⁽²⁷⁾ Lásd az Európai Bizottságnak a büntetőügyekben javasolt európai nyomozási határozattal kapcsolatos észrevételeit, 2010.8.24., JUST/B/1/AA-et D(2010) 6815, 9. és 38. o., a következő címen: http://ec.europa.eu/justice/news/intro/doc/comment_2010_08_24_en.pdf
27. Ennélfogva, és az alábbi III. szakasz sérelme nélkül, mindkét kezdeményezésnek tartalmaznia kellene egy külön rendelkezést, amely egyértelművé teszi, hogy a 2008/977/IB kerethatározat alkalmazandó a kezdeményezésekben előírt adatfeldolgozásra.
- III. A BÜNTETŐÜGYEKBE FOLYTATOTT IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉSRE VONATKOZÓAN LÉTEZŐ ADATVÉDELMI JOGI KERETRENDSZEREN TÚLMENŐEN SZÜKSÉGES EGYEDI SZABÁLYOK**
28. Mindkét kezdeményezés ismételt felveti a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén az adatvédelmi elvek hiányos és következtelen alkalmazásának alapvető problémáját ⁽²⁸⁾.
29. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a tagállamok közötti igazságügyi együttműködés hatékonyságának fokozása az európai védelmi határozatról és az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezések hatálya alá tartozó területeken is jelentőséggel bír ⁽²⁹⁾. Az európai adatvédelmi biztos látja továbbá az információmegosztás előnyeit és szükségességét, ugyanakkor hangsúlyozni kívánja, hogy az ilyen adatok feldolgozásának meg kell felelnie – többek között ⁽³⁰⁾ – az uniós adatvédelmi szabályoknak. Ez még nyilvánvalóbb a Lisszaboni Szerződés fényében, amely bevezette az EUMSZ. 16. cikkét és kötelező erővel ruházta fel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikkét.
30. Az Európai Unión belül határokon átnyúló információcserével járó helyzetek különleges figyelmet érdemelnek, mivel a több mint egy állam joghatósága alá tartozó területeken lebonyolított személyesadat-feldolgozás fokozza az érintett természetes személyek jogait és érdekeit érintő kockázatokat. A személyes adatok feldolgozására több állam joghatósága alatt kerül sor, ahol a jogi követelmények, valamint a technikai keretek nem feltétlenül azonosak.
31. Ez továbbá jogbizonytalanságot eredményez az adatalanyok számára: a többi tagállam szereplőit is bevonhatják, az említett más tagállamok nemzeti jogszabályait is alkalmazhatják, és előfordulhat, hogy azok valamennyire különböznek az adatalanyok által megszokott rendelkezésektől, illetve az adatalany számára nem ismert jogrendszerben alkalmazandók. Ez azt jelenti, hogy az uniós adatvédelmi jogszabályokból fakadó követelmények betartásának biztosítása érdekében nagyobb erőfeszítésekre van szükség ⁽³¹⁾.
- ⁽²⁸⁾ Lásd még a vélemény V. szakaszát.
- ⁽²⁹⁾ Lásd többek között az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, az európai jogi hatóságok közötti együttműködés, valamint az igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága javítása szükségességének elfogadását az európai adatvédelmi biztos európai e-igazságügyi stratégiáról szóló véleményének (HL C 128., 2009.6.6., 13. o.) 9. és 21. pontjában.
- ⁽³⁰⁾ A büntetőeljárás szabályok tagállami betartásával kapcsolatos szemponttal kapcsolatban – mégpedig az európai nyomozási határozatra irányuló javaslat területén – hivatkozni lehet a zöld könyvről folytatott nyilvános konzultáció során az Európai Bizottságnak beküldött válaszokban szereplő megfontolásokra és aggodalmakra (lásd a 11. és a 12. lábjegyzetet).
- ⁽³¹⁾ Lásd még a „Hágai Program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban” című (2005/C 53/01 számú) tanácsi dokumentum, HL C 53., 2005.3.3., 1. o., 7. és azt követő oldalait.

32. Az európai adatvédelmi biztos véleménye szerint a 2008/977/IB kerethatározat alkalmazhatóságának a 27. pontban javasolt egyértelművé tétele csak a kezdő lépés.
33. A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén biztosítandó hatékony védelem sajátos kihívásai egy nem teljesen kielégítő 2008/977/IB kerethatározattal együtt (lásd: 52–56. pont) egyedi adatvédelmi rendelkezéseket igényelhetnek, ha konkrét uniós jogi aktusok szükségessé teszik a személyes adatok cseréjét.

IV. A HATÉKONY ADATVÉDELEM KIHÍVÁSAI A BÜNTETŐÜGYEKBE FOLYTATOTT EGYÜTTMŰKÖDÉS SORÁN: AZ EURÓPAI VÉDELMI HATÁROZATRÓL SZÓLÓ KEZDEMÉNYEZÉssel ÉS AZ EURÓPAI NYOMOZÁSI HATÁROZATRÓL SZÓLÓ KEZDEMÉNYEZÉssel KAPCSOLATOS AJÁNLÁSOK

IV.1. Bevezető megjegyzések

34. A személyes adatok hatékony védelme (ahogyan azt a 29. pont kiemeli) nemcsak az adatalanyok számára fontos, hanem hozzájárul magának az igazságügyi együttműködésnek a sikeréhez is. Valójában akkor növekszik a hajlandóság az említett adatok más tagállamok hatóságaival való cseréjére, ha a hatóságot biztosítják a védelem szintjéről, a személyes adatok pontosságáról és megbízhatóságáról az adott másik tagállamban⁽³²⁾. Röviden, ezen az érzékeny területen az adatvédelem egységes (magas) szintjének megállapítása elő fogja segíteni a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat, továbbá – az információcseré során az adatminőség javítása révén – meg fogja erősíteni a kölcsönös elismerésen alapuló igazságügyi együttműködést.
35. Ebben a konkrét összefüggésben az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a 2008/977/IB kerethatározatra vonatkozó (a 27. bekezdésben javasoltak szerinti) általános hivatkozás mellett adatvédelemre vonatkozó egyedi védintézkedések is kerüljenek be az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezésbe és az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezésbe.
36. E védintézkedések némelyike általánosabb természetű és arra hivatott, hogy mindkét kezdeményezésbe bekerüljön, különösen az adatpontosság, valamint a biztonság és a titoktartás javítását célzó védintézkedések. Más védintézkedések az európai védelmi határozatról szóló, vagy az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezésben foglalt egyedi rendelkezésekhez kapcsolódnak.

IV.2. Általánosabb természetű védintézkedések

Pontosság

37. A kezdeményezésekben a tagállamok közötti adatcserére előírt helyzetekben külön hangsúlyt kell fektetni az információk pontosságának biztosítására. Az európai adatvédelmi biztos ebben a tekintetben üdvözlí, hogy az európai

védelmi határozatról szóló kezdeményezés 14. cikke egyértelmű kötelezettségeket tartalmaz a kibocsátó állam hatáskörrel rendelkező hatósága számára arra vonatkozóan, hogy tájékoztassa a végrehajtó állam hatáskörrel rendelkező hatóságát a védelmi határozat bármely módosításáról, időbeli hatályának lejártaáról vagy a visszavonásáról.

38. Az európai adatvédelmi biztos azt is megjegyzi, hogy a fordítás szükségessége befolyásolhatja az információk pontosságát, különösen azért, mert a kezdeményezések olyan egyedi jogi aktusokhoz kapcsolódnak, amelyek különböző nyelveken és különböző jogrendszerekben eltérő jelentéssel bírhatnak. Ebben az összefüggésben az európai adatvédelmi biztos, bár üdvözlí, hogy az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés (16. cikke) foglalkozik a fordítások kérdésével, azt javasolja, hogy az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezésbe is kerüljön hasonló rendelkezés.

Biztonság, tudatosság és elszámoltathatóság

39. A két kezdeményezés elfogadása következtében esetlegesen fokozódó határokon átnyúló együttműködés az európai védelmi határozatok vagy az európai nyomozási határozatok végrehajtásához kapcsolódó határokon átnyúló személyesadat-továbbítás biztonsági szempontjainak alapos mérlegelését teszi szükségessé⁽³³⁾. Erre nemcsak a személyesadat-feldolgozásra vonatkozóan a 2008/977/IB kerethatározat 22. cikkében foglalt biztonsági előírások betartása érdekében van szükség, hanem a nyomozások titkoságának és az érintett büntetőeljárások bizalmas jellegének biztosítása érdekében is, amelyet az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés 18. cikke, általánosságban pedig a határokon átnyúló cseréből származó személyes adatok esetében a 2008/977/IB kerethatározat 21. cikke szabályoz.
40. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy az adat-továbbítási eljárások során biztonságos távközlési rendszerekre van szükség. Ezért üdvözlí az Európai Igazságügyi Hálózat⁽³⁴⁾ igénybevitelére vonatkozó rendelkezést mint annak biztosítását célzó eszközt, hogy az európai védelmi határozatot és az európai nyomozási határozatot megfelelő módon intézzék a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságokhoz, ily módon megakadályozva vagy minimálisra csökkentve annak kockázatát, hogy nem megfelelő hatóságok vesznek részt a személyes adatok cseréjében (lásd az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés 7. cikkének (2) és (3) bekezdését, valamint az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés 6. cikkének (3) és (4) bekezdését).

41. A kezdeményezéseknek ezért tartalmazniuk kell olyan rendelkezéseket, amelyek előírják a tagállamok számára a következők biztosítását:

⁽³²⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos véleményét a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló tanácsi kerethatározatra irányuló javaslatról (COM (2005) 475 végleges), HL C 47., 2006.2.25., 27. o., 5–7. pont.

⁽³³⁾ Általánosabban lásd az „Úton az európai e-igazságügyi stratégia felé” című, a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak szóló bizottsági közleményt, Brüsszel, 2008.5.30., COM(2008) 329 végleges, 8. o. „Az igazságügyi hatóságoknak képesnek kell lenniük arra, hogy a bizalmas adatok cseréjét teljes titoktartás mellett valósítsák meg.”

⁽³⁴⁾ A Tanács 2008/976/IB határozata (2008. december 16.) az Európai Igazságügyi Hálóról (HL L 348., 2008.12.24., 130. o.).

- a) a hatáskörrel rendelkező hatóságok rendelkezzenek megfelelő erőforrásokkal a javasolt irányelvek alkalmazásához;
- b) a hatáskörrel rendelkező tisztviselők feleljenek meg a szakmai előírásoknak és vonatkozzanak rájuk olyan megfelelő belső eljárások, amelyek biztosítják különösen az egyének védelmét a személyes adatok feldolgozása tekintetében, a tisztességes eljárást, valamint a bizalmas kezelésre és a szakmai titoktartásra vonatkozó (az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés 18. cikkében előírt) rendelkezések megfelelő betartását.
42. Ezen túlmenően az európai adatvédelmi biztos olyan rendelkezések bevezetését ajánlja, amelyek biztosítják a lényeges adatvédelmi elvek betartását a személyes adatok feldolgozása során, továbbá azt ajánlja, hogy legyenek érvényben olyan belső mechanizmusok, amelyek a megfelelés külső érdekelt feleknek történő bizonyításához szükségesek. Az említett rendelkezések az adatkezelőket elszámoltathatóvá tevő eszközök lennének (az adatvédelmi keretrendszer jelenlegi felülvizsgálatával összefüggésben tárgyalt „elszámoltathatóság elve” szerint ⁽³⁵⁾). Ez a megfelelés biztosításához szükséges intézkedések végrehajtására kötelezi őket. E rendelkezéseknek a következőket kellene tartalmazniuk:
- a) olyan hitelesítési rendszerek, amelyek csak a feljogosított egyének számára engedélyezik a személyes adatokat tartalmazó mindkét adatbázishoz vagy a bizonyítékok helyszínéhez való hozzáférést;
- b) a személyes adatokhoz és az azokkal kapcsolatos műveletekhez való hozzáférések követése;
- c) audit végrehajtása.

IV.3. Az európai nyomozási határozatban szereplő védintézkedések

43. Bizonyos nyomozási cselekmények különösen tolkodó jellegét tekintve az európai adatvédelmi biztos azt kéri, hogy a bűncselekmények megelőzésétől, nyomozásától, felderítésétől vagy a bűnüldözéstől, illetve a büntetőjogi szankciók végrehajtásától és a védelmi jog gyakorlásától eltérő célokra gyűjtött bizonyítékok elfogadhatósága alapos mérlegelés tárgyát képezze. Különösen a 2008/977/IB kerethatározat 11. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján megszerzett bizonyítékok felhasználását kell alaposan megvizsgálni ⁽³⁶⁾.

⁽³⁵⁾ Lásd a 29. cikk alapján létrehozott adatvédelmi munkacsoport és a rendőrségi és igazságszolgáltatási munkacsoport „A magánélet jövője” című dokumentumának 20. és azt követő oldalait.

⁽³⁶⁾ Ez a rendelkezés megengedi ezenkívül a bizonyítékok felhasználását „bármilyen egyéb célból kizárólag az adattovábbító tagállam előzetes hozzájárulásával vagy az adatanyag hozzájárulásával, aminek a megadására a nemzeti jognak megfelelően kerül sor”.

44. Az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezésbe ezért egy, a 11. cikk (1) bekezdése d) pontja rendelkezésének alkalmazása alóli kivételt kell belefoglalni, amely kimondja, hogy az európai nyomozási határozat alapján gyűjtött bizonyítékok nem használhatók fel a bűncselekmények megelőzésétől, nyomozásától, felderítésétől vagy a bűnüldözéstől, illetve a büntetőjogi szankciók végrehajtásától és a védelmi jog gyakorlásától eltérő célokra.

IV.4. Az európai védelmi határozatban szereplő védintézkedések

45. Az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés kapcsán az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok között cserélt, és a kezdeményezés I. mellékletében felsorolt (mind az áldozatra, mind pedig a veszélyeztető személyre vonatkozó) személyes adatok megfelelőek, relevánsak és nem túlzóak a gyűjtésük és a további feldolgozásuk céljaival összefüggésben.
46. A kezdeményezésből – különösen a 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjából – azonban nem derül ki egyértelműen, hogy melyek azok az áldozatra vonatkozó személyes adatok, amelyeket a végrehajtó állam hatáskörrel rendelkező hatósága közül a veszélyeztető személlyel.
47. Az európai adatvédelmi biztos helyénvalónak véli a kibocsátó tagállam igazságügyi hatósága által kibocsátott védelmi intézkedések körülményeinek és tartalmának figyelembevételét a veszélyeztető személy tájékoztatása előtt. Az utóbbinak ennél fogva csak az áldozat azon személyes adatait (amelyek egyes esetekben tartalmazhatnak elérhetőségi adatokat) kellene megadni, amelyek szigorúan relevánsak a védelmi intézkedés teljes körű végrehajtása szempontjából.

48. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy az elérhetőségi információk (például az áldozat telefonszámai, címe, valamint a gyakran látogatott egyéb helyek, mint például a munkahely vagy a gyermekek iskolája) valójában veszélyeztethetik az áldozat testi és lelki jólétét, továbbá érinthetik a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jogát. Másfelől egyes esetekben szükséges lehet a releváns címek megadása, a veszélyeztető személy arra való figyelmeztetése érdekében, hogy mely helyekre tilos mennie. Ez a határozatnak való megfelelés lehetővé tételét, valamint a megsértéséért esetlegesen kirótt büntetések megelőzését célozza. Ezen túlmenően, a körülményektől függően elő lehet írni a veszélyeztető személy számára tilos hely(ek) azonosítását annak érdekében, hogy feleslegesen ne korlátozzák a mozgásszabadságát.

49. E megfontolások fényében az európai adatvédelmi biztos kiemeli ennek a témának a jelentőségét és azt ajánlja, hogy az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés egyértelműen mondja ki, hogy az eset körülményeitől függően a veszélyeztető személynek csak az áldozat azon személyes adatai (amelyek egyes esetekben tartalmazhatják

az elérhetőségi adatokat) adhatók meg, amelyek szigorúan relevánsak a védelmi intézkedés teljes körű végrehajtása szempontjából⁽³⁷⁾.

50. Az európai adatvédelmi biztos végezetül az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés (10) preambulumbekapcsolódó szövegezésében szereplő „elektronikus eszközök” kifejezés egyértelművé tételét kéri. Különösen azt kellene kifejteni, hogy a személyes adatok feldolgozása „elektronikus eszközök” segítségével történik-e, és amennyiben igen, akkor milyen garanciákat biztosítanak.

V. ADATVÉDELMI SZABÁLYOK ÉS A BÜNTETŐ-ÜGYEKBE FOLYTATOTT IGASZÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS: AZ EURÓPAI VÉDELMI HATÁROZATRÓL SZÓLÓ KEZDEMÉNYEZÉSHEZ ÉS AZ EURÓPAI NYOMOZÁSI HATÁROZATRÓL SZÓLÓ KEZDEMÉNYEZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ AGGODALMAK

51. A 2008/977/IB kerethatározat az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés és az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés szerint végrehajtott valamennyi személyesadat-cserére alkalmazandó.
52. Bár az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy a 2008/977/IB kerethatározat – tagállami végrehajtása esetén – számottevő előrelépést jelent a rendőrségi és az igazságügyi együttműködés során alkalmazott adatvédelem szempontjából⁽³⁸⁾, maga a kerethatározat nem teljesen kielégítő⁽³⁹⁾. A legfőbb megoldatlan probléma annak korlátozott hatályához kapcsolódik. A kerethatározat a különböző tagállamokban és uniós szinten rendőrségi és igazságügyi területen lebonyolított, hatóságok és rendszerek közötti személyesadat-cserékre korlátozódik⁽⁴⁰⁾.
53. Még abban az esetben is, ha ez az aggodalom nem oldható meg az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés és az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés összefüggésében, az európai adatvédelmi biztos ragaszkodik annak kiemeléséhez, hogy az igazságügyi együttműködés területén az adatvédelem egységes (magas) szintjének hiánya azzal járhat, hogy valamely nemzeti vagy uniós szintű igazságügyi hatóságnak más tagállamból származó információkat (köztük például európai nyomozási határozat

alapján gyűjtött bizonyítékokat) tartalmazó bünyügyi akta kezelésekor különböző adatfeldolgozási szabályokat kellene alkalmaznia: autonóm nemzeti szabályokat (amelyeknek meg kell felelniük az Európa Tanács 108. sz. egyezményének) az adott tagállamból származó adatokra vonatkozóan, illetve a 2008/977/IB kerethatározatot végrehajtó szabályokat a más tagállamból származó adatokra vonatkozóan. A különböző „információk” tehát különböző jogrendszerek hatálya alá tartozhatnak.

54. A „kettős” adatvédelmi szint határokra átnyúló elemeket tartalmazó valamennyi bünyügyi aktára történő alkalmazásának következményei relevánsak a mindennapi gyakorlatban (például az egyes adattovábbító szervekre alkalmazandó jogban meghatározott információk megőrzése; az egyes adattovábbító szervek által kért további adatfeldolgozási korlátozások; harmadik ország általi kérelem esetén az egyes adattovábbító szervek a pontosságra vonatkozó saját értékelésük és/vagy nemzetközi kötelezettségvállalások alapján adnak beleegyezésüket; valamint az adatany hozzáférési jogára vonatkozó szabályozásbeli eltérések). Ezen túlmenően a polgárok védelme és jogai változóak lehetnek, és különböző általános eltérések hatálya alá tartozhatnak az adatfeldolgozás helye szerinti tagállamtól függően⁽⁴¹⁾.
55. Az európai adatvédelmi biztos ezért megragadja az alkalmat, hogy megismétlje arra vonatkozó véleményeit, hogy szükség van egy olyan, az Európai Unió hatáskörébe tartozó valamennyi területre – köztük a rendőrségi és az igazságügyi területre is – kiterjedő, átfogó adatvédelmi jogi keretrendszerre, amely más tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai által továbbított vagy rendelkezésre bocsátott személyes adatokra és a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben a belföldi adatfeldolgozásra is alkalmazandó⁽⁴²⁾.
56. Végezetül az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy az adatvédelmi szabályoknak valamennyi területre és bármilyen célt szolgáló adatfelhasználásra alkalmazandónak kell lenniük⁽⁴³⁾. Természetesen lehetővé kell tenni a kellően megindokolt és egyértelműen megkövetelt kivételeket, különösen a bűnüldözési célokra feldolgozott személyes adatok vonatkozásában⁽⁴⁴⁾. A személyesadat-védelem

⁽³⁷⁾ Úgy tűnik, hogy az európai védelmi határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvvel irányuló kezdeményezésről szóló jelentéstervezetben szereplő 13. és 55. módosításnak ez az értelme, (00002/2010 – C7-0006/2010 – 2010/0802(COD)), 2010.5.20., Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság – Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság.

⁽³⁸⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos véleményét a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak szóló, Úton az európai e-igazságügyi stratégia felé című bizottsági közleményről (2009/C 128/02), HL C 128., 2009.6.6., 13. o., 17. pont.

⁽³⁹⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos három véleményét a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló tanácsi kerethatározatra irányuló javaslatról (COM (2005) 475 végleges), HL C 47., 2006.2.25., 27. o., HL C 91., 2007.4.26., 9. o., HL C 139., 2007.6.23., 1. o. Lásd még az európai adatvédelmi biztos véleményét a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló, a polgárok szolgálatában álló térségről szóló, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett bizottsági közleményről, HL C 276., 2009.11.17., 8. o., 19., 29. és 30. pont.

⁽⁴⁰⁾ Lásd a 2008/977/IB kerethatározat 2. cikkét.

⁽⁴¹⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos 39. lábjegyzetben említett harmadik véleményét a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló tanácsi kerethatározatra irányuló javaslatról (HL C 139., 2007.6.23., 41. o.), 46. pont.

⁽⁴²⁾ Az európai adatvédelmi biztosnak ezt az álláspontját egyértelműen alátámasztják a 29. cikk alapján létrehozott adatvédelmi munkacsoport és a rendőrségi és igazságügyi munkacsoport 168. ülésén, 2009. december 1-jén elfogadott, „A magánélet jövője. Közös hozzájárulás az Európai Bizottság által a személyes adatok védelméhez való alapvető jogra vonatkozó jogi keretről folytatott konzultációhoz” című dokumentumának 4., 7. és azt követő, valamint 24. és azt követő oldalai.

⁽⁴³⁾ Lásd: A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek – A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában, Brüsszel, 2009.6.10., COM(2009) 262 végleges, 30. o.: „Az Uniónak a személyes adatok védelmére vonatkozó egységes szabályozásra van szüksége, amely az összes uniós hatáskörre kiterjed.”

⁽⁴⁴⁾ Egy ilyen megközelítés összhangban lenne a Lisszaboni Szerződéshoz csatolt, „a személyes adatok védelméről a büntetőügyekben folytatott igazságügyi, valamint a rendőrségi együttműködés területén” című 21. nyilatkozat céljával is.

hiányosságai ellentétesek az Európai Unió jelenlegi (megújított) jogi keretrendszerével. A 95/46/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdése – amely kizárja az irányelv alkalmazásának hatálya alól a rendőrségi és az igazságügyi területet – nem felel meg az EUMSZ. 16. cikkében szereplő filozófiának. Ráadásul ezekre a hiányosságokra nem terjed ki kellően az Európa Tanács 108. sz. egyezménye⁽⁴⁵⁾, amely minden tagállam számára kötelező.

VI. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

57. Az európai adatvédelmi biztos mind az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés, mind az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés tekintetében a következőket ajánlja:

- tartalmazzanak egyedi rendelkezéseket, amelyek kimondják, hogy a jogi aktusokat a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló, 2008. november 27-i 2008/977/IB tanácsi kerethatározat sérelme nélkül kell alkalmazni,
- tartalmazzanak olyan rendelkezéseket, amelyek a tagállamokat a következők biztosítására kötelezik:
 - a hatáskörrel rendelkező hatóságok rendelkezzenek a javasolt irányelvek alkalmazásához szükséges erőforrásokkal,
 - a hatáskörrel rendelkező tisztviselők feleljenek meg a szakmai előírásoknak és vonatkozzanak rájuk olyan megfelelő belső eljárások, amelyek biztosítják különösen az egyének védelmét a személyes adatok feldolgozása tekintetében, a tisztességes eljárást, valamint a bizalmas kezelésre és a szakmai titoktartásra vonatkozó rendelkezések megfelelő betartását,
 - a hitelesítési rendszerek csak a feljogosított egyének számára engedélyezzék a személyes adatokat tartalmazó mindkét adatbázishoz vagy a bizonyítékok helyszínéhez való hozzáférést,
 - kövessék nyomon a hozzáféréseket és a műveleteket,
 - hajtsanak végre auditokat.

58. Az európai adatvédelmi biztos az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés tekintetében a következőket ajánlja:

- mondja ki egyértelműen, hogy – az eset körülményeitől függően – a veszélyeztető személynek csak az áldozat azon személyes adatai (amelyek egyes esetekben tartalmazhatják az elérhetőségi adatokat) adhatók meg, amelyek szigorúan relevánsak a védelmi intézkedés teljes körű végrehajtása szempontjából,

- tegye egyértelművé az európai védelmi határozatról szóló kezdeményezés (10) preambulumbekkezdésében szereplő „elektronikus eszközök” kifejezést.

59. Az európai adatvédelmi biztos az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés tekintetében a következőket ajánlja:

- tartalmazzon a fordításokra vonatkozó rendelkezést, az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés 16. cikkéhez hasonlóan,
- tartalmazzon olyan rendelkezést, amely megakadályozza a bizonyítékoknak a bűncselekmények megelőzésétől, nyomozásától, felderítésétől vagy a bűnüldözéstől, illetve a büntetőjogi szankciók végrehajtásától és a védelmi jog gyakorlásától eltérő célokra történő felhasználását, a 2008/977/IB kerethatározat 11. cikke (1) bekezdésének d) pontja alóli kivételként,
- az európai nyomozási határozatról szóló kezdeményezés egészüljön ki egy értékelési záradékkal, amely előírja a tagállamok számára, hogy rendszeresen tegyenek jelentést a jogi aktus alkalmazásáról, a Bizottság számára pedig előírja ezeknek a jelentéseknek az összegzését és adott esetben megfelelő módosítási javaslatok kibocsátását.

60. Ezen túlmenően és inkább általánosságban az európai adatvédelmi biztos:

- azt ajánlja a Tanácsnak, hogy hozzon létre egy olyan eljárást, amelynek során egyeztetnek az európai adatvédelmi biztossal olyan esetben, amikor egy tagállamok által indított kezdeményezés személyes adatok feldolgozásához kapcsolódik,
- megismétli, hogy szükség van egy olyan, az Európai Unió hatáskörébe tartozó valamennyi területre – köztük a rendőrségi és az igazságügyi területre is – kiterjedő, átfogó adatvédelmi jogi keretrendszerre, amelyet más tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai által továbbított vagy rendelkezésre bocsátott személyes adatokra, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben a belföldi adatfeldolgozásra is alkalmazni kell.

Kelt Brüsszelben, 2010. október 5-én.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos

⁽⁴⁵⁾ Az Európa Tanács 108. sz. egyezménye (1981. január 28.) az egyének személyes adataik gépi feldolgozása során való védelméről.